

مدیر عامل شرکت آب منطقه‌ای خراسان رضوی گفت: با وجود بارندگی‌های اخیر، ذخایر آب سدهای استان به حدود ۳۹ درصد رسیده و اگرچه این میزان نسبت به مدت مشابه سال گذشته که حدود ۲۸ درصد بوده ۱۱ درصد افزایش داشته اما هنوز ۶۱ درصد ظرفیت سدهای استان خالی است.

۶۱ درصد ظرفیت سدهای استان خالی است

سندتدبیر آب محترمانه بایگانی شد

۴۲ چاه در دشت مشهد ۸۰ میلیون متر مکعب آب اضافه بر داشت دارند

مشهد در سال ۱۴۲۰، میزان ۱۶۰۰ میلیون متر مکعب است و این یعنی بحران جدی و اینکه در حال بر داشت آب از ذخایر آیندگان هستیم.وی می‌افزاید: در سند تدبیر، ۱۹ راهبر دبرای حل این بحران تبیین شده که اولین راهبر داین است که: در حوزه آب، با ایجاد یک مدیریت یکپار چه تحت عنوان مدیریت حوضه کشف رود، بتوانیم ۱۸ راهبر ددیگر را اجرایی کنیم.وی تصریح کرد:سندتدبیر آب تا یکدروی دشت مشهد، به‌عنوان یک الگودر کشور طراحی شده‌است و بهیچ سندر اهر ددی دیگری در تضاد نیست.

■ صورت جلسه بر زمین‌مانده

وی در ادامه افزود: این سند با حضور و مشار کت داوطلبانه فرهیختگان و صاحب‌نظران در حوزه آب استان به صورت رایگان و بدون اینکه از این بابت ریالی دریافت کنند، با حمایت آب چنین جمعیتی در کنار پاسخ گویی به نیاز طرح‌های صنعتی و کشاورزی به آب، به مدیریت مصرف با تأمین آب از خارج از استان وابسته خواهد بود. در همین راستا مسئولان حوزه آب، برای جبران یا جلوگیری از بحران آب مشهد، پروژه‌های مختلفی طراحی و تعریف کرده‌اند که برخی از آن‌ها مانند احداث سد دوستی عملیاتی شد و برخی دیگر نیز مانند پروژه انتقال آب دریای عمان، دریای خزر و انتقال آب از کشور ترکمنستان یا کوه‌های هزار مسجد در حد حرف مانده است. اگر چه صاحب نظران این حوزه در باره این طرح‌ها نقد و نظرهای متفاوتی را مطرح می‌کنند اما همه موافقان و هم مخالفان بر ضرورت مدیریت مصرف آب تأکید دارند. در این

■ ۴۰۰۰ چاه آب غیر مجاز در دشت مشهد

در ادامه کارمان داوری، رئیس شورای اجرایی سند تدبیر آب مشهد، با ذکر اینکه همه می‌دانند بحران آب در مشهد وجود دارد و تقریباً همه می‌دانند چه باید کرد، به خراسان رضوی گفت: واقعیت موضوع این است که از سال ۱۳۴۳ آب دشت مشهد به دلیل برداشت‌های بیش از حد شروع به پایین رفتن کرد، لذا در سال ۱۳۴۷ ایجاد چاه‌های جدید در دشت مشهد ممنوع شد. در آن تاریخ فقط ۱۵۰۰ حلقه چاه در دشت مشهد وجود داشت ولی امروز این تعداد به حدود ۵۰۰۰ حلقه چاه دارای مجوز و ۴۰۰۰ حلقه چاه دیگر فاقد مجوز است. داوری در ادامه افزود: این ۹۰۰۰ حلقه چاه حدود ۹۰۰ میلیون متر مکعب آب از دشت برداشت می‌کنند، که از این میزان ۷۸۰ میلیون متر مکعب را چاه های دارای مجوز و ۱۲۰ میلیون متر مکعب را چاه‌های فاقد مجوز برداشت می‌کنند.

■ اضافه بر داشت ۵۰۰ میلیون متر مکعبی

وی تصریح کرد: این در حالی است که کل آب تجدید پذیر دشت مشهد فقط ۵۰۰ میلیون متر مکعب است و طبق

شهرستان مشهد علاوه بر اینکه بیش از ۳ میلیون نفر جمعیت را در خود جای داده، سالانه پذیرای حدود ۲۷ میلیون زائر و مسافر است که تأمین آب چنین جمعیتی تبدیل به بحرانی برای مسئولان این شهرستان شده است. کارشناسان و صاحب‌نظران معتقدند بر اثر برداشت بی‌رویه آب از دشت مشهد، ضمن اینکه شاهد نشست سی معادل ۳۰ سانتی متر در سال در برخی نقاط این دشت هستیم، مشهد در ۲۰الی ۳۰ سال آینده با بحران جدی آب مواجه خواهد شد. این در حالی است که طی سال های اخیر برای ایجاد اشتغال و رونق تولید طرح‌های توسعه صنایع و کشاورزی در استان که جزو قطب‌های این حوزه در کشور شناخته می‌شود روبه گسترش بوده و هست. مهاجرت روز افزون از شهر ها و روستاهای مجاور به حاشیه این شهر پدیده‌ای غیر قابل انکار است. تأمین آب چنین جمعیتی در کنار پاسخ گویی به نیاز طرح‌های صنعتی و کشاورزی به آب، به مدیریت مصرف با تأمین آب از خارج از استان وابسته خواهد بود. در همین راستا مسئولان حوزه آب، برای جبران یا جلوگیری از بحران آب مشهد، پروژه‌های مختلفی طراحی و تعریف کرده‌اند که برخی از آن‌ها مانند احداث سد دوستی عملیاتی شد و برخی دیگر نیز مانند پروژه انتقال آب دریای عمان، دریای خزر و انتقال آب از کشور ترکمنستان یا کوه‌های هزار مسجد در حد حرف مانده است. اگر چه صاحب نظران این حوزه در باره این طرح‌ها نقد و نظرهای متفاوتی را مطرح می‌کنند اما همه موافقان و هم مخالفان بر ضرورت مدیریت مصرف آب تأکید دارند. در این میان طرحی تحت عنوان "سند تدبیر آب مشهد" در سال ۹۳ توسط صاحب‌نظران و فعالان عرصه آب استان تدوین شد که روی این مسئله پافشاری می‌کند اما این طرح نیز مانند سایر طرح‌های حل بحران آب مشهد، تا به امروز بلا تکلیف مانده است. در این باره، مهدی جمشیدی، مدیر عامل جمعیت ناچیان آب استان، به خراسان رضوی گفت: سند تدبیر آب مشهد، حاصل کار گروهی و مشار کت یک صد نفر از صاحب‌نظران حوزه آب استان است که با بیش از ۴۸۰۰ نفر ساعت کار، در سال ۱۳۹۳، تدوین شد. در این سند ضمن تشریح وضعیت بحرانی آب مشهد، مشخص شد که میزان آب حدود تجدیدشونده دشت مشهد حدود ۸۰۰ میلیون متر مکعب در سال است در حالی که میزان برداشت آب از آن حدود ۱۱۰۰ میلیون متر مکعب است. البته طبق استانداردهای جهانی، فقط ۴۰ درصد این میزان یعنی حدود ۳۰۰ میلیون متر مکعب آب را می‌توان در سال برداشت کرد. وی افزود: بر اساس مطالعات کارشناسی صورت گرفته در تدوین سند تدبیر آب مشهد، برای اقق ۱۴۲۰، با فرض ثابت بودن مصارف فعلی، میزان برداشت آب از دشت مشهد، ۱۶۰۰ میلیون متر مکعب است. لذا در حالی که فقط ۲۰۰ میلیون متر مکعب آب قابل برداشت در دشت مشهد وجود دارد، آب مورد نیاز

یادداشت

● ● ●

محمد علایی

قائم مقام مدیرعامل شرکت آب خراسان رضوی

جای خالی تدبیر در مدیریت آب مشهد

ایران سرزمینی کم‌آب است. نیاکانمان چندین هزار سال با خرد و کار جمعی و سخت‌و ناواری‌های حیرت‌آور در مدیریت آب، همواره سر آمد جهان‌یابن بوده‌اند. شش دهه است که کشور ما با بحران ویرانگر و مرگبار آب روبه‌روست. بحرانی که اگر به‌زودی مدیریتش نکنیم، با مرگ و نابودی، ما را مدیریت خواهد کرد. بیشتر صاحب‌نظران بر این باورند که از شش دهه پیش، دولت باتوجه فراروانی و پیاپی ناپذیری آب، مدیریت و مالکیت آن را از مردم گرفت، بازار اقتصاد آب را زین بردو توسعه و پیشرفت کشور را بدون داشتن طرحی مدون و علمی و همخوان با ظرفیت‌های زیست محیطی در دستور کار قرار داده‌است. بحران آب نتیجه این نگاه دولتی به توسعه ناپایدار کشور و مدیریت انحصاری آب یا توزیع آب مفت و بارانه‌های سنگین و خشک‌سالی‌های شدید و طولانی و اسراف بیمارگونه آب است. دولت بازدهم مدیریت بحران آب را به جد در دستور کار قرار داده و شورای عالی آب کشور فعال شده است. از برجسته‌ترین مصوبات این شور او گذاری تصدی گری‌های مدیریت آب به تشکل‌های قانونی مردمی، کشاندن نخبگان و دلسوزان کشور به عرصه مدیریت آب، افزایش بهره‌وری آب و بهره‌زا اسرافان و تشکیل بازار آب و فروش آن به‌بهای تمام شده است. دشت مشهد از بحرانی ترین دشت‌های کشور است. در سال ۱۳۹۳ با پیش نهاد جمعیت ناچیان آب و حمایت همه نهادهای دولتی و مردمی استان، کار گروهی با مدیریت جمعی از استادان دانشگاه‌های دولتی تهیه طرحی مدون و علمی و قابل اجرا در راستای مدیریت بحران آب دشت مشهد تشکیل شد که سند تدبیر آب نامیده شد و همه آن‌را نمونه‌ای ارز شمند برای مدیریت آب کشور خواندند. سپس در اجرا اجرای مصوبات شورای عالی آب و برای اجرای مفاد سند تدبیر آب دشت مشهد، شورای هماهنگی مدیریت یکپارچه منابع آب حوضه آپریز کشف رود به ریاست نماینده وزیر نیرو در بهمن سال ۱۳۹۴ تشکیل و قرار شد شور راه سه مایک جلسه بر گزار کند. از آن تاریخ تا کنون، با همه پیگیری‌های استاندارد ی و شرکت آب خراسان رضوی، جلسه شور او تشکیل نشد و سند تدبیر آب مشهد، با کلی تعریف و تمجید، محترمانه بایگانی گر دید. محتوای سند تدبیر آب، قابل نقد است ولی اینکه برای نخستین بار در کشور جمعی از نخبگان و دلسوزان دانشگاهی و کارشناسان و صاحب نظران با تجربه، با دیدگاه‌های متفاوت و گاه متضاد، فقط با عشق و دلسوزی، توانستند دور یک میز جمع شوند و برای مدیریت بحران آب در بحرانی ترین دشت کشور، سندی تهیه کنند کار ی است بزرگ و بی نظیر و کلیدی است برای باز کردن قفل بحران های اجتماعی و زیست محیطی فراوانی که با آنها روبه‌رویم. سرمایه اجتماعی که پشت این سند خوابیده ثروت هنگفت و بی‌بدیلی است. باید حرمش را نگه داشت.

پرونده |

میزان تقاضای آب محدوده مطالعاتی مشهد در اقق ۱۴۲۰ (میلیون متر مکعب)		
نوع تقاضا	مصرف آب مشابه با شرایط موجود	با فرض افزایش ۵ درصد مصرف آب به دلیل گرم شدن هوا
نیاز آبی سکونت گاه‌های واقع در محدوده مطالعاتی مشهد (به جز شهر مشهد)	۱۳۶	۱۳۶
نیاز آبی شهر مشهد (به جز فضای سبز)	۴۰۰	۴۰۰
کشاورزی (با فرض سطح زیر کشت ثابت)	۹۱۸	۹۶۴
فضای سبز (مشهد ۲/۴+ سایر شهرها ۱۱/۹)	۶۴	۶۸
صنعت (برآور د غیر مستند)	۴۷	۴۷
جمع کل	۱۵۶۵	۱۶۱۵

نسخه‌ای برای اجرای آن نوشته ایم که در وظایف بخش های مختلف و مرتبط با این حوزه دخالت کند. لذا این نسخه باید نتیجه همکاری مشترک همه بخش‌ها و نهاده‌ها در این حوزه باشد. وی در ادامه گفت: در انتهای سال ۹۳ نیز تلاش‌هایی شد که با عرصه این سند به مسئولان بلندپایه نظام، آن را در وزارت نیرو مطرح کنیم تا با تصویب در وزارت، شورای ۲۴ نفره از همه ارگان‌ها تشکیل و این سند عملیاتی شود. ولی به دلیل اینکه برخی مسئولان استان تصور می‌کردند این سند با سیاست‌های توسعه‌ای در تضاد است آن را راکد گذاشتند در حالی که این سند هیچ تضادی با سیاست‌های توسعه‌ای مانند انتقال آب سال ۹۴ مسئولان استان دوباره پیگیری این سند شدند و در اردیبهشت ۹۵ جلسه ستاد تأمین و توزیع آب استان تشکیل و چهار بند در صورت جلسه ستاد برای تدبیر آب استان مصوب شد: یافته‌های سند تدبیر آب در برنامه ۵ساله ششم و هفد، این سند در باره دشت مشهد تکمیل شود، برای سایر دشت‌ها انجام شود و دانشگاه فردوسی مشهد در تدوین و توسعه این سند مشار کت داشته باشد. اما تا پایان سال ۹۵ هیچ اقدام عملیاتی برای اجرای این سند صورت نگرفت.

■ **راهبر دهای ۱۹ گانه**

وی در ادامه راهبر دهای ۱۹ گانه سند چشم‌انداز آب مشهد در اقق ۱۴۲۰ برای تعادل پایدار در منابع و مصارف آب راه شرح زیر اعلام کرد: مدیریت یکپار چه منابع و مصارف آب در محدوده مطالعاتی مشهد، مشار کت گرداران (دینفعان و اشخاص حقوقی) در مدیریت منابع آب در کلیه سطوح سازمان دهی و قانونمند شده است، امکانات و تجهیزات لازم و کافی برای داده‌برداری از منابع و مصارف آب و داده‌پردازی فراهم شده است، پایش و ارزیابی کمی و کیفی منابع و مصارف آب مستمر انجام شده که به‌طور شفاف به اطلاع مردم می‌رسد، تصمیم گیران و مدیران آب دانش

و مهارت‌های لازم برای مدیریت در هر دو فضای طبیعی و انسانی را دارند.

وی افزود: مزیت‌های نسبی محیط طبیعی (آمایش سرزمینی) شناخته‌شده و مبنای تصمیم‌گیری‌ها قرار گرفته است، تغییرات زمانی، سیستم‌های طبیعی و انسانی رصد شده و پیش‌بینی وضعیت آینده مبنای تصمیم‌گیری قرار گرفته است و تأمین منابع مالی مورد نیاز بر پایه تعرفه گذاری واقعی و جلب سرمایه‌ها و مشار کت خصوصی و منابع طبیعی، مقدور است. داوری در ادامه گفت: تعرفه گذاری واقعی و عادلانه برای مصارف مختلف تعیین و منجر به معقول شدن مصارف شده است، منابع آب، سرمایه ملی تلقی شده و کسب بیشترین مطلوبیت و بهره‌وری بر اساس نیازهای جامعه، مبنای تخصیص آب است، عدالت و انصاف (به‌عنوان عناصر پایدار توسعه) در تصمیم‌گیری‌ها کاملاً رعایت می‌شوند، گرداران و دینفعان آب را متعلق به خود و نسل‌های آینده دانسته و از آن حفاظت می‌نمایند، مردم و مسئولان به ارزش بی‌همتای آب پاک واقف بوده و نسبت به اسراف و آلودگی منابع آب بسیار حساس‌اند، مشهد در حوزه (آب، منابع طبیعی و محیط‌زیست) مجموعه ضوابط و مقررات منسجم و روزآمد دارد، اخلاق و نظم قانونی بر تعاملات آبی حاکم بوده و مردم و مراجع ذیصلاح بی‌قانونی را تحمل نمی‌کنند. این عضو هیئت علمی دانشگاه فردوسی، دیگر راهبر دهارا این گونه عنوان کرد: برای حفظ توسعه پایدار با برنامه‌ریزی از توسعه تا بهنجار و توزیع نامناسب جمعیت و فعالیت‌ها جلوگیری می‌شود، امکانات و منابع مالی برای بهبود بهره‌وری آب (مبتنی بر علوم و فناوری‌های جدید) فراهم شده و بخش‌های مختلف شده‌اند، باز چرخیانی آب، با ملاحظه سلامت محیط‌زیست و پایداری منابع طبیعی تا حد ممکن در حال انجام است و اقتصاد آب از سیستم دولتی خارج و به بخش خصوصی و مردمی واگذار شده است.

همزمان با مرحله دوم تحویل واحدهای تجاری

فروش واحدهای تجاری با

شرایط ویژه تا پایان فروردین ۹۶

تلفن سازمان فروش: ۴۴۴ ۴۴۴ ۳۸۸-۰۵۱

مشهد، بلوار هاشمیه